

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool De Vierklaver Temse te TEMSE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 115907
Instelling GO! basisschool De Vierklaver Temse
Directeur Mirella DE RECHTER
Adres Azalealaan 101 - 9140 TEMSE
Telefoon 03-771.08.84
Fax 03-771.66.79
E-mail directie@vierklaver.be
Website www.vierklaver.be

Bestuur van de instelling GO! scholengroep 17 Waasland
Adres Theo De Deckerlaan 2 - 9140 TEMSE

Scholengemeenschap Basisonderwijs Scholengroep 17 Waas
Adres Theo De Deckerlaan 2 - 9140 TEMSE
CLB GO! CLB Waasland
Adres Dr. Verdurmenstraat 2 - 9100 SINT-NIKLAAS

Dagen van het doorlichtingsbezoek 16-11-2015, 17-11-2015, 19-11-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19-11-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 07-12-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Christelle HAELTERS
Teamleden Stefan PASTURE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	8
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	9
3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde	12
3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij	14
3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	14
3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	15
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	17
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Evaluatiepraktijk	19
4.2 Leerbegeleiding	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	26
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	27
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	27

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de basisschool GO! Vierklaver in Temse. De school barst stilaan uit haar voegen en is een afspiegeling van de lokale gemeenschap. De school profileert zich terecht als een "groene school". Op dezelfde campus bevindt zich de onderbouw van een secundaire school. De school streeft naar kwaliteitsvol onderwijs, staat open voor vernieuwingen en heeft aandacht voor het welbevinden en de talenten van elk kind. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 9 november 2015 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor het leergebied wiskundige initiatie en de leergebieden wetenschappen en techniek en mens en maatschappij de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor het leergebied wiskunde en de leergebieden wetenschap en techniek en mens en maatschappij de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de leerbegeleiding, de evaluatiepraktijk en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van de regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leeromgeving.

Voor de leergebieden wiskundige initiatie en de leergebieden wetenschappen en techniek enerzijds en mens en maatschappij anderzijds steunen de kleuteronderwijzers op de leerplannen, bronnenboeken (cahiers) van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en eigen uitgewerkte thema's om hun onderwijs vorm te geven. Het team van de kleuterafdeling plant en realiseert haar aanbod vanuit de betreffende leerplannen. De kleuteronderwijzers zorgen voor een gevarieerd aanbod waar de kleuters onder meer in de hoekenwerking op een speelse manier wiskundige inzichten verwerven en impulsen krijgen. Het kleuterteam stimuleert de kleuters door hen te laten experimenteren en exploreren. Daarnaast maakte het team werk om voor wiskundige initiatie schoolafspraken te maken die de samenhang van het aanbod binnen en tussen de verschillende leeftijdsgroepen versterken. Het doelbewust en intentioneel aanbieden van wiskundige begrippen is nog een werkpunt. Door het schooleigen opgezette verbetertraject voor wetenschappen en techniek enerzijds en mens en maatschappij anderzijds zorgen de teamleden dat alle domeinen evenwaardig aandacht krijgen in aanbod en evaluatie.

Het team van de lagere afdeling bereikt met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen wiskunde. Dit blijkt uit het onderwijsaanbod en de leerlingenresultaten. De uitbouw van het onderwijsaanbod steunt vooral op een onderwijsleerpakket. De toepassing hiervan bevordert een evenwichtig, gradueel en vrijwel volledig onderwijsaanbod. De onderwijzers hebben oog om hun onderwijs af te stemmen op de individuele noden van de leerlingen ongeacht of ze leervoorsprong hebben of een moeilijker leertraject doorlopen. De leefwereld van de leerlingen betrekken bij het aanbod en werken vanuit realistische contexten is de basis van hun onderwijs. In de lagere afdeling trachten de onderwijzers om binnen de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek levensnabij en werkelijkheidsgericht onderwijs aan te bieden. Waar mogelijk vertrekt het aanbod vanuit realistische contexten. Het aanbod is gericht op het leerplan waarbij eigen uitgewerkte bundels de nodige inhoud aanleveren en de samenhang over de leerjaren heen bevorderen. Het team van de lagere afdeling maakte voor deze eigen thema's schoolafspraken om het aanbod te stroomlijnen. Opvallend is de bijzondere aandacht voor het domein techniek. De lagere afdeling realiseert in voldoende mate de leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de eindtermen voor de leergebieden te bereiken.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat de evaluatiepraktijk nog in ontwikkeling is. De kleuteronderwijzers hebben een goed zicht op de vorderingen van de kleuters. Het toetsen van de haalbaarheid en noodzakelijkheid van de vele observatie-instrumenten vraagt nog om extra aandacht. Het ontbreekt de onderwijzers aan eenduidige afspraken die nodig zijn om aspecten als luisteren, spreken en (creatieve) schrijfp opdrachten gelijkgericht te beoordelen. Tevens is de validering van de technische en muzisch-creatieve talenten van de leerlingen nog in ontwikkeling. Er liggen hierbij nog opportuniteiten om de aanzetten die de leerplannen aanreiken om de prestaties van de leerlingen breed en evenwichtig te evalueren, uitgebreid te verkennen. Alle leerlingen kunnen structureel rekenen op zorgondersteuning. Hierdoor kunnen de klasleerkrachten bij hun eerstelijnszorg op vaste momenten beroep doen op de zorgcoördinator of op een zorgleerkracht. In onderling overleg ondernemen ze samen acties om alle leerlingen met duidelijke zorgnoden te ondersteunen. Het zorgteam zorgt eveneens voor een extra aanbod aan uitdagende oefeningen voor de leerlingen die nood hebben aan een tikkeltje meer. Een scherpe analyse stellen en een concrete zorgvraag formuleren gevolgd door een deskundige orthodidactische aanpak vragen nog om extra aandacht. De globale zorgwerking baseren op de principes van handelingsgericht en handelingsplanmatig werken is nog in ontwikkeling.

Het onderzoek naar het algemeen beleid toont aan dat de geëngageerde en gemotiveerde teamleden zich nauw betrokken voelen bij de hele schoolwerking en dat ze erin slagen om samen school te maken. De directeur zet als drijvende kracht haar schouders onder het schoolmanagement en de ontwikkeling van de school. Ze kan hierbij rekenen op het zorg- en kernteam dat samen met haar visie en beleidslijnen uitwerkt. Teamleden waarderen haar coachende, stimulerende en inspirerende leiderschapsstijl. Het gevoerde participatief beleid zorgt ervoor dat beslissingen en vernieuwingen een breed draagvlak hebben.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat de school systematisch tekorten opspoort en wegwerkt door de realisatie van (kleinere) tussentijdse oplossingen. De school dient nog rekening te houden met een aantal aandachtspunten maar de onderwijsinspectie vertrouwt op de daadkracht van het beleid.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden en regelgeving toont aan dat de school de onderzochte reglementering respecteert. De onderwijsinspectie formuleert hiervoor een gunstig advies.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het voldoen voor de leergebieden wiskundige initiatie en wetenschappen en techniek, mens en maatschappij in de kleuterafdeling en voor de leergebieden wiskunde en wetenschappen en techniek, mens en maatschappij in de lagere afdeling. De onderwijsinspectie is ervan overtuigd dat in de school de nodige dynamiek aanwezig is om de aanbevelingen en de aandachtspunten voor de bewoonbaarheid, de hygiëne en de veiligheid succesvol aan te pakken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuteronderwijzers streven in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen van het leergebied wiskundige initiatie na. Ze zorgen voor een breed en evenwichtig onderwijsaanbod dat rekening houdt met alle domeinen. De lesactiviteiten bieden voldoende kansen om op een speelse manier wiskundige begrippen uit te diepen en vaardigheden in te oefenen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor mens en maatschappij in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers plannen een doelgericht onderwijsaanbod dat nauw aansluit bij de leef- en ervaringswereld van de kleuters. Het onderwijsaanbod garandeert een evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen. De kleuters krijgen voldoende kansen om te exploreren en te experimenteren. Het optimaal benutten van de onmiddellijke schoolomgeving en het gebruik van concrete materialen in aansluiting bij het thema zorgen voor een levensechte invulling van het onderwijs. De positieve resultaten van de studie van het cahier tijd zijn nadrukkelijk waarneembaar.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wetenschappen en techniek in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers plannen een doelgericht onderwijsaanbod dat nauw aansluit bij de leef- en ervaringswereld van de kleuters. Het onderwijsaanbod garandeert een evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen. De kleuters krijgen voldoende kansen om te exploreren en te experimenteren. Het optimaal benutten van de onmiddellijke schoolomgeving en het gebruiken van concrete materialen in aansluiting bij het thema zorgen voor een levensechte invulling van het onderwijsaanbod. De positieve resultaten van het vormingstraject voor techniek zijn nadrukkelijk waarneembaar.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	Op basis van een geïntegreerde aanpak binnen gevarieerde thema's streven de
Onderwijsaanbod	kleuteronderwijzers naar een samenhangend aanbod binnen de verschillende
<i>Referentiekader</i>	leergebieden. De jaarkalender en de leef- en belevingswereld van de kleuters
<i>Planning</i>	vormen het uitgangspunt voor de keuze van de thema's.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	Door de thematische werking en een passende klasinrichting creëren de
<i>Brede harmonische vorming</i>	kleuteronderwijzers een stimulerende leeromgeving die het
<i>Actief leren</i>	ontwikkelingsproces van de kleuters bevordert.
	De kleuteronderwijzers informeren de ouders na de thema's over de
	uitgevoerde activiteiten. Ze moedigen de ouders ook aan om voor de uitbouw
	van een thema passende attributen aan de kleuters mee naar school te geven
	en stimuleren zo hun betrokkenheid bij het klasgebeuren. Tevens komen deze
	attributen van pas om het thema in het klasbeeld nadrukkelijk te accentueren,
	vormen ze een verrijking voor de leer- en leefomgeving en verhogen ze het
	inlevingsvermogen van de kleuters.
	Voor het plannen van het onderwijsaanbod vertrekken de kleuteronderwijzers
	vanuit een veelheid aan in kaart gebrachte lesideeën, aandachtspunten,
	mogelijke leeruitstappen ... en stellen ze op basis hiervan een weekschema op.
	Ze maken hierbij gebruik van de leerplannen die ze als leidraad gebruiken bij
	het kiezen van gepaste lesactiviteiten en bij het formuleren van relevante
	doelen.
	Conform een schoolinterne afspraak bewaken de kleuteronderwijzers bij elk
	thema de leerplandoelen. Er liggen nog mogelijkheden om bij het selecteren
	van dergelijke belangrijke leerplandoelen (lees hoofddoelen) en observaties
	een onderscheid te maken tussen doelen die de kleuteronderwijzers sowieso
	bereiken (omdat ze deze veelvuldig aanbieden tijdens bijvoorbeeld de 'routine-
	activiteiten') en meer sporadische of minder voor de hand liggende doelen die
	gerichte aandacht vragen binnen de thema-uitwerking. Het is tevens nog geen
	gewoonte om in elk thema in de planningsdocumenten structureel ruimte te
	voorzien voor de aanbreng van begrippen. De kleuteronderwijzers maakten al
	formele afspraken over onder meer de graduele opbouw en het gebruik van
	kalenders en puzzels. Voor de bewaking van het aanbod turven de
	kleuteronderwijzers de leerplandoelen in een gradueel opgebouwd instrument.
	Hierdoor waarborgen zij de verticale samenhang.
	Dagelijks hebben de kleuteronderwijzers binnen de thema's aandacht voor
	wiskundige initiatie. Zo geeft het overlopen van de kalenders en de
	aanwezigheden tijdens het onthaalmoment aanleiding tot onder meer tellen,
	terugtellen, ordenen en tot de ontwikkeling van tijdsbesef. De
	kleuteronderwijzers organiseren zowel geïntegreerd als intentioneel heel wat
	betekenisvolle en uitdagende activiteiten die de ontwikkeling van de
	wiskundige begrippen en vaardigheden ondersteunen. Speelleerhoeken die
	gericht zijn om kleuters onder meer zelf handelend en in een realistische
	context te laten exploreren, experimenteren en ervaringen te laten opdoen
	met ordenen, seriëren, classificeren, betalen, spiegelen ... hebben in de meeste
	klassen een rijke invulling. In een aantal gevallen liggen er nog groeikansen om

de speelleerhoeken niet enkel te verrijken met themamateriaal maar ook andere leermogelijkheden te voorzien.

Door het oordeelkundig gebruik van onder meer een keuzebord en van stappenplannen stimuleren de klasleerkrachten de zelfwerkzaamheid en de zelfsturing van de kleuters. Het aanbrengen van pictogrammen en hoekaanduidingen in het klasbeeld ter ondersteuning van deze processen is overlegd met het kleuterteam en functioneel aangebracht. Verschillende organisatievormen bevorderen het 'leren kiezen'. De oudste kleuters krijgen eveneens kansen om onder meer via 'moetjes' en 'magjes' hun eigen functioneren in handen te nemen.

Het thematisch werken verhoogt een wereldoriënterende benadering (wetenschappen en techniek, mens en maatschappij) van de werkelijkheid met een duidelijke horizontale samenhang met andere leergebieden. Door hun thema- en activiteitenkeuzes weten de kleuteronderwijzers de kleuters te boeien en uit te dagen tot het actief verkennen en verruimen van hun leefwereld. Ook het inspelen op de actualiteit of op onverwachte gebeurtenissen behoort hiertoe. De aankleding van de klas en de verrijking van de hoeken zorgen ervoor dat het behandelde thema in de klas tot leven komt. Bij de introductie van een thema activeren de kleuteronderwijzers de voorkennis van de kleuters en stimuleren ze hen doorheen verschillende activiteiten tot zintuiglijk waarnemen en exploreren. Voor het deelgebied techniek confronteren ze kleuters met probleemstellingen en experimenten waarbij ze probleemoplossende denkstrategieën bij de kleuters activeren en hen al handelend leren denken en spreken.

Concrete en levensechte materialen verhogen de realiteitswaarde van het aanbod. De kleuteronderwijzers maken optimaal gebruik van de onmiddellijke schoolomgeving om kleuters levensechte ervaringskansen te laten opdoen. Indien mogelijk nodigen de kleuteronderwijzers experts (soms ouders) in de klas uit. Het behandelde thema leeft in de klas door middel van wandplaten, prenten, boeken, foto's en concrete materialen. Het gevarieerde aanbod van ontwikkelings- en ervaringskansen creëert mogelijkheden om kleuters van en met elkaar te laten leren.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Volgens de vereisten van het leerplan zijn de meeste materialen voor wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek aanwezig. Vele materialen zijn echter persoonlijk eigendom van de kleuteronderwijzers.

De kleuters krijgen kansen om bepaalde inzichten en vaardigheden verder in te oefenen met behulp van ICT-toepassingen.

Getalbeelden zijn aanwezig en afgestemd op het getalbeeld dat gangbaar is in het eerste leerjaar.

Voor het leergebied wetenschappen en techniek beschikken meerdere kleuteronderwijzers over specifieke materialen om het domein techniek een volwaardige plaats te geven.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers volgen de ontwikkeling van de kleuters van nabij op via frequente observaties en noteren algemene vaststellingen in een eigen observatieschriftje, in observaties van onder meer het getalbegrip, in een observatiedocument per leerling vanuit de leerplandoelen, in het kindvolgdossier en in een observatieschrift van de lestijden sociaal-economische status (SES). De bevindingen van de klasleerkrachten vormen, samen met het kindvolgsysteem en een genormeerde toets bij de oudste kleuters, de basis voor een remediërend of verrijkend aanbod. Indien nodig ondersteunt de zorgleerkracht de verdere verfijning van de beeldvorming, in het bijzonder bij kleuters met specifieke noden. Het vormt echter nog een werkpunt om de veelheid aan observaties kritisch te evalueren naar haalbaarheid en functionaliteit.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Uit de lesobservaties, de planningsdocumenten en de gesprekken met de leerkrachten kan de onderwijsinspectie afleiden dat de kleuteronderwijzers op dynamische wijze heel wat inspanningen leveren om de kleuters goed onderwijs aan te bieden. Bovendien zorgt hun kindgerichte en stimulerende begeleidingsstijl ervoor dat de kleuters zich in deze school gauw thuis voelen en zich geapprecieerd weten. Een goed welbevinden en een hoge mate van betrokkenheid zijn voor de kleuteronderwijzers belangrijke maatstaven bij de observatie van de vorderingen van de kleuters.
	De klasleerkrachten staan in voor de eerstelijns hulp. Veelal gebruiken zij de eigen observatiegegevens als basis voor gerichte ondersteuningsinitiatieven.
	Bij de overgang van de kleuter- naar de lagere afdeling organiseren de betrokken (kleuter)onderwijzers geregeld integratieactiviteiten. Op inhoudelijk vlak is al afstemming te vinden in elkaars klaswerking. Zo komen in de eerste leerjaren tal van waardevolle aspecten terug die overgenomen werden uit de kleuterafdeling.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	De kleuterafdeling heeft een sterke traditie om te leren van en met elkaar. Zij straalt een sterke interne dynamiek uit met een grote openheid voor nieuwe uitdagingen. Zowel individueel als in teamverband scholen de kleuteronderwijzers zich bij. Voor wereldoriëntatie (wetenschappen en techniek, mens en maatschappij) volgde het team een verbetertraject in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst. Het domein techniek kreeg bijzondere aandacht.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De onderwijzers bereiken met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen van wiskunde. Het doelgerichte onderwijsaanbod is, met behulp van een onderwijsleerpakket, evenwichtig en volledig voor alle domeinen. De onderwijzers evalueren dit aanbod doelgericht en nemen verschillende initiatieven om de leerlingen systematisch op te volgen. Binnen de leerbegeleiding krijgt dit leergebied voldoende aandacht.

Curriculum	De onderwijzers kozen voor een nieuw onderwijsleerpakket om beter tegemoet te komen aan de noden van de leerlingen. Dit onderwijsleerpakket is reeds in gebruik tot en met het vierde leerjaar en is, met uitzondering van kloklezen, richtinggevend voor het wiskundeaanbod. De onderwijzers toetsen het wiskundeaanbod van het onderwijsleerpakket af aan de leerplandoelen en garanderen op deze manier de volledigheid van het aanbod.
Onderwijsaanbod	De onderwijzers volgen de jaarplanning van het onderwijsleerpakket wat in enkele klassen optimale differentiatie en diepgang van de leerstof belemmert.
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

De verschillende domeinen van het leergebied komen systematisch, evenwichtig en in voldoende samenhang aan bod. Het domein 'attitudes' krijgt minder consequent doelgerichte aandacht.

Voor de verticale samenhang vertrouwen de onderwijzers op de opbouw van het onderwijsleerpakket. Recent was er overleg tussen de onderwijzers en leerkrachten van het secundair onderwijs om de overgang van de zesdeklassers naar het secundair te faciliteren. Waar mogelijk zoeken de onderwijzers aanknopingspunten met andere leergebieden om horizontale samenhang te creëren.

De onderwijzers doen beroep op de voorkennis van de leerlingen. Om de betrokkenheid van de leerlingen te verhogen vertrekken zij vanuit reële situaties of rekenverhaaltjes. De meeste onderwijzers werken met coöperatieve werkvormen en activerende leervormen en zetten groepswerk doordacht en flexibel in. De onderwijzers verdelen de leerlingen in differentiatiegroepen tijdens de inoefenfase. Het gaat hier vooral om differentiatie in tempo en hoeveelheid.

In de meeste activiteiten ondersteunen de onderwijzers het onderwijsleerproces door handelend rekenen. Geregeld zetten zij meetcircuits op voor het domein meten.

Vanuit een reflectie over de leerlingresultaten is er op schoolniveau een afspraak om geregeld bij nieuwe lessen de instructie te geven volgens de uitgangspunten van het Activerende Directe Instructiemodel (ADI). Het schoolteam wil de uitval voor wiskunde verminderen door pre-teaching, duidelijke herkenbare instructie en gerichte klasinterne differentiatie. Het correct toepassen van de verschillende fases van deze methodiek is nog niet door alle onderwijzers verworven.

De onderwijzers ondersteunen het zelfstandig leren met een zelfinstructiemethode en via het contractwerk. Zij leveren tevens inspanningen om de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT, sociale vaardigheden en

leren leren ruim aan bod te laten komen.

Curriculum Onderwijsorganisatie <i>Onderwijstijd</i> <i>Klasmanagement</i>	De onderwijzers voorzien in hun lessenrooster ruim voldoende onderwijstijd voor wiskunde. In de meeste klassen bevordert een krachtige, stimulerende leeromgeving en een duidelijke structuur en klasorganisatie het onderwijsleerproces van de leerlingen.
Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	Op school is voldoende ondersteunend didactisch materiaal aanwezig. De onderwijzers wenden de digitale borden functioneel aan. De leerlingen stimuleren om op eigen initiatief adequaat gebruik te maken van concreet of gestructureerd materiaal of van functionele schematisering om het inzichtelijk leerproces te ondersteunen is niet voor alle leerkrachten een verworvenheid. Tijdens onder meer het contractwerk maken de leerlingen gebruik van computertoepassingen om wiskundige vaardigheden en inzichten verder in te oefenen, uit te breiden en te remediëren.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	Om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen gebruiken de onderwijzers vooral methodetoetsen. Hierbij evalueren zij de verschillende domeinen van het leergebied op een evenwichtige en representatieve wijze. De onderwijzers toetsen kennis, inzicht en vaardigheden bij de leerlingen. Niettegenstaande de differentiatie in het aanbod krijgen alle leerlingen inhoudelijk vrijwel uniforme toetsen. De meeste onderwijzers maken bij de toetsen uit het onderwijsleerpakket foutenanalyses met aandacht voor de foutenfrequentie en het opsporen van niet bereikte leerdoelen. Indien wenselijk sturen zij het klassikaal aanbod bij. Leerlingen die moeilijker leerinhouden verwerven krijgen remediëringsoefeningen tijdens de remediëringslessen en tijdens het contractwerk. Concrete afspraken over de inhoud van het contractwerk als vorm van remediëren ontbreken voorlopig. Op vraag van de onderwijzers neemt de zorgcoördinator testen van het leerlingvolgsysteem af. De resultaten van de verschillende testen leiden vooral tot het aanbieden van herhalingsoefeningen. Ondanks de groeiende aandacht van de onderwijzers voor procesevaluatie leiden de foutenanalyses van de verschillende toetsen zelden tot een diepgaande analyse naar de aard en de oorzaak van de fouten. Ook diagnostische gesprekken voeren met de leerlingen over hun oplossingsstrategieën vorm nog een uitdaging voor de meeste onderwijzers. De leerlingen nemen al meerdere jaren deel aan externe toetsen. Het schoolteam analyseert de outputgegevens die deze deelname oplevert. Deze analyse resulteerde in enkele gerichte bijsturingen vooral wat betreft de organisatie van de SES-lestijden.
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Interne en externe communicatie</i> <i>Evenwichtig en volledig</i>	De onderwijzers zorgen voor een goede communicatie met de ouders via een infoavond, agenda, mail en telefonische contacten. Over de vorderingen van de leerlingen rapporteren de onderwijzers op positieve, ontwikkelingsgerichte wijze. Tijdens individuele oudercontacten lichten de onderwijzers telkens de rapporten toe aan de ouders. De rapporteringspraktijk over wiskunde gebeurt evenwichtig en doelgericht.

Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De gegevens uit de overgangsgesprekken samen met de gegevens uit het leerlingvolgsysteem voeden een brede beeldvorming over de wiskundige ontwikkeling van de leerlingen. Observaties, leerlingenwerk, leerpakketgebonden en (soms) gestandaardiseerde testen verfijnen dit beeld in de loop van het school-jaar. In het leerlingvolgsysteem zijn vooral gegevens over kennis en vaardigheden opgenomen, in mindere mate over wiskundige attitudes. De onderwijzers spannen zich in om een degelijke preventieve basiszorg te realiseren. Zij zorgen voor een positief klasklimaat en dragen welbevinden hoog in het vaandel. Zij bieden de leerlingen instructie op maat, differentiatie tijdens de inoefenfase, ondersteuningsmaterialen, bijkomende oefeningen en maken gebruik van de differentiatiemogelijkheden aangereikt door het onderwijsleerpakket. Daarnaast kunnen de onderwijzers beroep doen op de SES-leerkracht voor klasinterne of –externe ondersteuning. Tijdens het intern en extern zorgoverleg (IZO en EZO) bespreken de onderwijzers de leerlingen met problemen of met bijzondere noden voor wiskunde. Het stellen van een scherpe diagnose bij specifieke wiskundige problemen is nog geen verworvenheid van de onderwijzers. Hierdoor missen besprekingen soms diepgang en is de verhoogde zorg te weinig specifiek en doelgericht. Een groot aantal leerlingen krijgt ondersteuning door externe hulpverleners. Deze hebben doorgaans een goed overleg met de onderwijzers over de vorderingen van de leerlingen. Leerlingen met ontwikkelingsvoorsprong krijgen klasexterne verdiepingslessen. Anderstalige leerlingen krijgen extra kansen om de wiskundige begrippen in te oefenen. Leerlingen met leerstoornissen kunnen rekenen op compenserende en/of dispenserende maatregelen.
--	--

3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De onderwijzers bereiken met hun leerlingen de decretaal vastgelegde eindtermen voor het leergebied mens en maatschappij in voldoende mate. Ze ontwikkelen een doelgericht en voldoende evenwichtig werkelijkheidsgericht onderwijsaanbod waarin alle domeinen aan bod komen. Leeruitstappen, waarnemingen en coöperatieve werkvormen ondersteunen de brede vorming. De materiële uitrusting is voortreffelijk.

3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De onderwijzers bereiken met hun leerlingen de decretaal vastgelegde eindtermen voor het leergebied wetenschappen en techniek in voldoende mate. De planning garandeert de volledigheid van het onderwijsaanbod. De verschillende domeinen krijgen een brede en doelgerichte invulling met oog voor horizontale samenhang met andere domeinen en leergebieden. Leerlingen krijgen ruim de kans om de domeinen actief te verkennen.

3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De onderwijzers plannen hun onderwijsaanbod voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek aan de hand van een schooleigen leerlijn. Inhoudelijk sluit deze nauw aan bij de visie van het GO! waarin het onderzoekend ontdekken centraal staat. De onderwijzers kennen de visie en de uitgangspunten van het leerplan en hebben een goed zicht op de leerplandoelen waaraan ze met hun leerlingen moeten werken.
Onderwijsaanbod	De onderwijzers opteren voor een thematische aanpak. Zij zorgen ervoor dat de verschillende domeinen maandelijks aan bod komen binnen de rijk gevulde thema's. Bij elk thema hoort een zelfontworpen verwerkingsbundel voor de leerlingen, eveneens geënt op leerplandoelen. De onderwijzers evalueren de inhoud van deze bundels regelmatig en sturen die desgewenst bij.
<i>Referentiekader</i>	De onderwijzers registreren de gerealiseerde leerplandoelen per leergebied en zorgen hierbij dat alle domeinen evenwichtig aan bod komen. Op deze manier bewaken ze ook de volledigheid van het aanbod. Het domein techniek stond de laatste schooljaren uitgebreid in de focus. De onderwijzers hebben oog voor het begrijpen, duiden en hanteren van de verschillende kerncomponenten van techniek.
<i>Planning</i>	De onderwijzers hebben geregeld overleg over de leerinhouden die in de verschillende klassen aan bod komen zodat de verticale samenhang gegarandeerd blijft. Over het exploreren van de schoolomgeving maakten de onderwijzers enkele afspraken om overlappingsen uit te schakelen.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De onderwijzers streven naar een sterke horizontale samenhang in het aanbod. De aandacht voor verbanden tussen verschillende leergebieden blijkt uit de geselecteerde doelen bij de thema's. In bepaalde klassen krijgen die nogal sterk een domeinspecifieke invulling, waardoor de samenhang tussen de verschillende domeinen van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek minder expliciet aanwezig is. De onderwijzers streven in elk thema intentioneel een aantal leergebiedoverschrijdende eindtermen na.
<i>Samenhang</i>	De onderwijzers hebben veel aandacht voor het actief verkennen van de realiteit en voor verkeerseducatie. Ook milieu- en gezondheidseducatie zijn belangrijke pijlers om de leerlingen inzicht en respect bij te brengen voor de natuurlijke omgeving en het eigen lichaam. De leeruitstappen, experts in de klas en extramurosactiviteiten voeden de intrinsieke motivatie. De onderwijzers stellen het onderzoekend en experimenterend leren centraal.
<i>Brede harmonische vorming</i>	Coöperatieve werkvormen en andere groeperingsvormen ondersteunen doorheen de hele lagere afdeling het aanbod. De onderwijzers voorzien actieve werkvormen en betekenisvolle activiteiten die de betrokkenheid en zelfstandigheid verhogen.
<i>Actief leren</i>	In een aantal klassen komt actualiteit eerder informeel maar toch voldoende aan bod. De onderwijzers hechten heel veel belang aan welbevinden, talenten en interesse als hoekstenen in het leerproces en de algemene ontwikkeling van de leerlingen.

Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	De onderwijzers beschikken over voldoende informatie- en documentatiebronnen die ze passend inschakelen tijdens de instructie- en verwerkingsfase. De implementatie van het domein techniek resulteerde in een techniekkast met materialen om de lessen te verlevendigen. Daarnaast wenden de onderwijzers de ICT- en multimediale technologie zinvol aan. De aanwezige materialen motiveren de leerlingen tot actie en stimuleren hun ontwikkeling. De onderwijzers gebruiken de aanwezige tijd- en ruimtekaders niet altijd even dynamisch en functioneel. Het duidelijk vastzetten van cruciale leerinhouden op het einde van een thema is geen gewoonte bij de meeste onderwijzers.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De onderwijzers maken hun eigen toetsen, deze zijn evenwichtig en representatief voor het aanbod. Leerkrachtafhankelijk leggen zij de klemtoon van het evalueren op kennisreproductie, verworven inzichten, vaardigheden of op attitudes. Niettegenstaande enkele onderwijzers experimenteren met andere, veeleer procesgerichte evaluatievormen ontbreken een gelijkgerichte aanpak en een graduele opbouw nog. De vorderingen van de leerlingen zijn voor beide leergebieden niet opgenomen in het leerlingvolgsysteem. Wel stimuleren de onderwijzers voortdurend de talenten van de leerlingen. De leerlingen nemen deel aan externe eindtoetsen voor wereldoriëntatie (mens en maatschappij en wetenschappen en techniek). Het schoolteam greep deze externe evaluatie aan om gezamenlijk te reflecteren over het onderwijsaanbod. Het is opvallend dat de toetsresultaten de laatste jaren in sterk stijgende lijn zijn.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De onderwijzers zorgen voor een positief, aangenaam en stimulerend klasklimaat en hebben oog voor het welbevinden van alle leerlingen. Zij bieden vaak werkvormen aan waarbij er specifieke aandacht uitgaat naar sociale en relationele vaardigheden. Binnen deze leergebieden focussen de onderwijzers ook op de ontwikkeling van een goede leerhouding. Leerlingen met ontwikkelingsvoorsprong krijgen uitdagende opdrachten.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	Naar aanleiding van de invoering van het nieuwe leerplan wereldoriëntatie (mens en maatschappij en wetenschappen en techniek) volgden de onderwijzers teamgerichte en individuele nascholingen over de tien bouwstenen van goed wereldoriënterend onderwijs. Hierbij ging heel veel aandacht naar de implementatie van het domein techniek. Het schoolteam investeerde in techniekcoaches om de interne expertise te versterken. De nauwe, professionele samenwerking tussen de teamleden en in het bijzonder tussen de parallelcollega's bevordert het leren met en van elkaar en versterkt het innovatief vermogen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school investeert in een systematische organisatie van het beleid betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De directeur behartigt samen met de preventieadviseur de belangen van kinderen en personeel betreffende hun welzijn. Een dynamisch globaal preventieplan en jaaractieplan getuigen van een doeltreffende aanpak van de knelpunten. De ondernomen acties en de geplande initiatieven laten de school toe de vastgestelde risico's te beheersen en weg te werken. Voor de realisatie ervan voorziet de school voldoende financiële middelen.

Betreffende de nieuwbouw zijn nog een aantal herstellingswerken hangende maar deze krijgen de gepaste opvolging. Hoewel de school nog een beperkt aantal tekorten weg moet werken, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleid om hier werkt van te maken en krijgt de school een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja

• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De evaluatiepraktijk vormde in de lagere afdeling de laatste jaren weinig onderwerp van overleg. De onderwijzers ontwikkelden nog geen expliciete en breed gedragen visie over evaluatie. Zij maakten op schoolniveau ook weinig afspraken rond evalueren. Wel zijn er aanzetten om bij het voorbereiden van de toetsen de visie en de richtlijnen van de leerplannen te gebruiken. De onderwijzers leveren inspanningen om de ontwikkeling van het totale kind op te volgen en in kaart te brengen. Via een traject op schoolniveau willen zij evolueren van een evaluatiepraktijk geënt op schriftelijke toetsen naar een brede evaluatie, met veel nadruk op 'leren leren' en met een breed gamma aan evaluatievormen.
- De kleuterafdeling ontwikkelde een nieuw screeningsdocument dat tot stand kwam vanuit de werkgroep PEDAGO en gedragen is door de meeste teamleden.
- Ondersteuning** Uit de gesprekken met de onderwijzers én uit de toetsen, het leerlingvolgsysteem, de schriften en de rapporten van de leerlingen valt af te leiden dat de meeste onderwijzers heel wat aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen in kaart brengen en hierover rapporteren. Het ontbreekt het team aan de nodige richtlijnen om dit op gelijkgerichte wijze te doen én om volledigheid in functie van de appreciatie van alle talenten van de leerlingen na te streven.
- Toch is het opvallend dat de terugkoppeling van de onderwijzers naar de kinderen vanuit een positieve grondhouding verloopt. Ze benaderen de kinderen op een positieve manier, bevestigen hen in hun kunnen en moedigen hen aan via motiverende mondelinge en schriftelijke waarderingen. Het is vermeldenswaardig dat het rapporteren aan ouders telkens ondersteund wordt door een oudercontact.
- De onderwijzers hanteren uiteenlopende middelen om het leer- en ontwikkelingsproces van de leerlingen te beoordelen. Zij gebruiken onder meer de toetsen van het leerlingvolgsysteem, schooleigen toetsen, methodegebonden en externe toetsen om de ontwikkeling van de kinderen in kaart te brengen en om zicht te krijgen of de leerlingen bepaalde leerstofonderdelen al dan niet al beheersen.
- Tevens laten de leerlingenresultaten op de toetsen uit het leerlingvolgsysteem en op de koepel eigen eindtoets toe de ontwikkelingsevolutie van de leerlingen voor een aantal aspecten te vergelijken met genormeerde resultaten of met vergelijkbare scholen in heel Vlaanderen. Daarnaast vormen ook de eigen observaties, de inzet en het dagelijkse werk van de leerlingen belangrijke informatiebronnen voor de onderwijzers. In vrijwel alle klassen geven de resultaten of de foutenanalyses aanleiding tot acties om het aanbod ofwel op leerling- ofwel op leerkrachtniveau doelgericht bij te sturen.

In de kleuterafdeling vormen de dagelijkse observaties van de klasleerkrachten, uitgebreide periodieke screenings en bij de oudste kleuters ook een schoolrijpheidstest de basis om de ontwikkeling van de kleuters op te volgen en te registreren. De resultaten hiervan leiden tot acties om de kleuters te ondersteunen. De kleuteronderwijzers hebben zicht op de slaagkansen van de kleuters in het eerste leerjaar en sturen hun aanbod desgewenst bij.

Doeltreffendheid In de lagere afdeling is de (brede) evaluatie van onder meer sociale, technische en communicatieve vaardigheden (spreken, lezen, luisteren, creatief schrijven ...) en van muzisch creatief werk nogal leerkrachtafhankelijk. De onderwijzers stellen niet altijd duidelijke evaluatiecriteria voorop waardoor de evaluatie niet steeds gelijkgericht gebeurt en vaak gebaseerd is op subjectieve indrukken. Dit houdt het risico in dat de onderwijzers de ontwikkeling van de kinderen op deze onderdelen verschillend van elkaar interpreteren en evalueren. Wel dient in dit verband opgemerkt dat parallelcollega's binnen hun leerjaar hieromtrent wel afspraken maken.

Niet alle onderwijzers hebben de gewoonte om hun leerlingen geregeld bij de evaluatie te betrekken waardoor deze nogal eenzijdig verloopt. Ook geven zij in de gesprekken aan dat de klemtoon overmatig op productevaluatie en te weinig op procesevaluatie ligt.

Leerlingen waarbij werd afgesproken dat ze tijdens de oefenmomenten gebruik mogen maken van een stimulerende, compenserende of dispenserende maatregel, mogen deze ook benutten tijdens evaluatiemomenten. Ook leerlingen met aparte leertrajecten krijgen aparte toetsen.

Het schooleigen kleuterscreeningsdocument werd reeds verschillende keren geëvalueerd en bijgestuurd. Het zorgt voor een breed beeld van de ontwikkeling van de kleuters. Het toetsen van de haalbaarheid en noodzakelijkheid van de vele observatie-instrumenten om een breed beeld van de kleuter te verkrijgen vraagt nog om extra aandacht.

Ontwikkeling Binnen het team is rapporteringspraktijk onderwerp van reflectie. Tijdens de gesprekken geven de onderwijzers aan dat zij willen evolueren naar een schooleigen rapport. Toch was een specifieke sterktezwakteanalyse van de schooleigen evaluatiepraktijk nog niet aan de orde. De gezamenlijke en individuele vormingsinitiatieven van de laatste jaren waren weinig gericht op evalueren en rapporteren. De meeste teamleden zijn nog onvoldoende vertrouwd met concrete vormen van procesgericht en breed evalueren waardoor zij alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen (portfolio, toonmomenten, peerevaluatie, zelfevaluatie ...) met actieve betrokkenheid van leerlingen weinig implementeren in de praktijk. Tijdens de gesprekken geeft het schoolteam aan er de volgende jaren intensief werk van te maken.

'Evaluatiepraktijk' is reeds opgenomen in het schoolontwikkelingsplan maar nog niet uitgewerkt in concreet-operationele doelen en gerichte acties.

4.2 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** Het schoolteam geeft aan dat de schooleigen zorgvisie gekend is en door iedereen gedragen wordt. Deze zorgvisie stelt het welbevinden en de motivatie van de kinderen centraal vanuit een positief en veilig klasklimaat. Daarnaast wil het schoolteam alle leerlingen optimale leerkanalen bieden door ze op te volgen en te ondersteunen. Het schoolteam hecht ook veel belang aan een constructieve samenwerking met de ouders.
- De vier fases van het zorgcontinuüm vormen het uitgangspunt voor het zorgbeleid. Dit gestructureerd zorgbeleid benadrukt op de eerste plaats het belang van een brede basiszorg waarbij de klasleerkracht als eerstelijnsverantwoordelijke dé spilfiguur is.
- Het vormt een uitdaging voor het zorgteam om via operationele doelen de zorgvisie verder te concretiseren zodat het voor iedereen duidelijk is waar de school op korte en lange termijn naar toe wil werken.
- Ondersteuning** Het schoolteam treft een waaier aan differentiatiemaatregelen en is bereid om zich verder te verdiepen in het realiseren van een sterke preventieve basiszorg. Leerlingen met leerstoornissen kunnen terugvallen op sticordi-maatregelen. Voor leerlingen die sneller vorderen voorzien de onderwijzers extra taken met een uitdagend en functioneel karakter.
- De zorgcoördinator coördineert accuraat de zorginitiatieven, ondersteunt het zorgbeleid op schoolniveau en remedieert leerlingen. De zorgleerkrachten in de lagere afdeling bieden aanvullend klasinterne en –externe hulp op leerlingenniveau, dit zowel voor leerlingen met leerachterstand, leervoorsprong als voor anderstalige leerlingen. Ook bieden zij de onderwijzers hulp bij de contractwerking en bij remediërende interventies. In de kleuterafdeling ondersteunt de zorgleerkracht ontwikkelingsbedreigde en anderstalige kleuters door pre-teaching, door taal- en denkstimulerende interventies en door activeren van woordenschat.
- Het schoolteam organiseert overlegmomenten en gebruikt een gamma aan documenten om de ontwikkelingsevolutie van de kinderen over de klassen heen in kaart te brengen en op te volgen. Op die manier wil ze risicokinderen en kinderen die kampen met sociaal-emotionele problemen tijdig detecteren en wil ze ingrijpen indien nodig. Het leerkrachtenteam wendt deze gegevens ook aan om bij de overgang van het ene naar het andere leerjaar de ‘volgende’ leerkracht grondig te informeren zodat deze snel en adequaat kan inspelen op eventuele bestaande leer- of ontwikkelingsachterstanden.
- Tijdens het IZO en EZO is er aandacht voor de vragen van de teamleden. Het concreet analyseren van de problematiek en het formuleren van de zorgvraag vormen hierbij nog een uitdaging. Ook afgesproken zorginitiatieven, verantwoordelijkheden en afspraken expliciteren in een minimum aan documenten heeft nog groeikansen.
- Het schoolteam neemt waardevolle initiatieven om een vlotte overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs en van de lagere school naar het vervolgonderwijs te bewerkstelligen.

- Doeltreffendheid** Het zorgbeleid in zijn totaliteit evalueren op school-, leerkrachten- en leerlingenniveau was de laatste jaren niet aan de orde. Wel gebeurden af en toe bijstellingen in de zorgvisie en in de concrete uitwerking ervan. In het team is een groeiende cultuur van zelfreflectie aanwezig tegenover het eigen handelen. In diverse schooldocumenten en in het omvangrijke output-dossier zijn sporen terug te vinden van reflecties en evaluaties.
- Ontwikkeling** De zorgcoördinator stuurt de ontwikkelingsdynamiek aan en zet samen met de directeur de koers uit. Zij kan hierbij steeds rekenen op de steun van de verschillende zorgleerkrachten. Samen gaan zij, in overleg met het team, op zoek naar nieuwe middelen en inzichten om de ontwikkelingskansen van kinderen te optimaliseren. De globale zorgwerking baseren op de principes van handelings-gericht en handelingsplanmatig werken is nog in ontwikkeling. Het schoolteam houdt rekening met externe verwachtingen en past deze toe op de eigen werking. De geleidelijke afstemming op de verwachtingen van het nieuwe M-decreet getuigen hiervan. In het kader van de pré-waarborgregeling ondersteunt een leerkracht uit het buitengewoon onderwijs de teamleden van deze school.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur weet door haar passie de teamleden te motiveren en te stimuleren. Ze hanteert een transparante en democratische leiderschapsstijl en geeft aan haar rol als coach te willen versterken in de nabije toekomst. De directeur staat dicht bij het team en rekent op het initiatief en de medewerking van alle teamleden. Deze weten haar bereikbaarheid, openheid, inzet en betrokkenheid ten aanzien van alle onderwijsparticipanten sterk te waarderen. Naargelang de beleidsdomeinen of de verbetertrajecten creëert de directeur ondersteunende interne netwerken, zoals het kernteam (PEDAGO) en de werkgroepen. Het kernteam en de zorgcoördinator geven mee gestalte aan een ondersteunend schoolmanagement. Het leiderschap stelt duidelijke verwachtingen en voert een open en transparante communicatie.
- Visieontwikkeling** De school wil zich vooral profileren als een 'groene' school met een grote dynamiek, aandacht voor elk kind en met een grote betrokkenheid van de ouders. De visieontwikkeling krijgt tijdens formele en informele overlegmomenten voldoende aandacht. Basisteksten van de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen onderwijsnet en vanuit de scholengroep geven richting aan het overleg en ondersteunen het schoolteam bij de vorming van een schooleigen visie op verschillende aspecten van het schoolleven. De directeur hanteert voor de beleidsvoering in haar school een eigen 'schoolontwikkelingsplan'. Het beschrijven van prioriteiten op korte- en middellange termijn met daaraan gekoppeld concreet-operationele doelen en zinvolle acties is nog in ontwikkeling.
- Besluitvorming** Het intern leiderschap steunt op een sterke participatieve besluitvorming. Formele overlegstructuren regelen de betrokkenheid en de inspraak van de team-leden, de ouders en andere participanten bij de beslissingen die de school neemt. Ook het informeel overleg, de vlotte informatiedoorstroming en de open communicatie dragen bij tot een hoge betrokkenheid van de teamleden bij het beleid. De directeur plant met regelmaat kernteamvergaderingen. Zij benut deze overlegmomenten om onderwijskundige onderwerpen uit te diepen en gelijkgericht aan te pakken. Door de informatiedoorstroming achteraf voelen alle teamleden zich voldoende betrokken bij de besluitvorming.
- Kwaliteitszorg** Het schoolteam verzamelt een breed spectrum aan outputgegevens en neemt deel aan een externe eindtoets om het effect van haar onderwijs af te meten aan de resultaten van vergelijkbare scholen. De analyse van deze resultaten en de tevredenheidsonderzoeken van leerkrachten, leerlingen en ouders dragen bij om sterke en minder sterke punten op te sporen. De interpretatie van deze outputgegevens en de conclusies tot bijsturing van het onderwijs leiden meer en meer tot doelgerichte initiatieven die de kwaliteitsverbetering bevorderen. In een cultuur van samenwerken en elkaar motiveren en stimuleren creëert het team een sterke bereidheid om prioriteiten aan te pakken.

Talenbeleid Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen. De leerkrachten zorgen voor een klasklimaat en een klasinrichting waarin leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Het klasmanagement is erop gericht om leerlingen met talige noden voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. De leerkrachten hanteren in de verschillende leergebieden werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen.

De leerkrachten bieden binnen de verschillende leergebieden taken aan die zowel de zwakkere als de sterke leerlingen voldoende kansen geven om ook op talig vlak te ontwikkelen. Zowel de klasleerkracht als de SES- ondersteuning nemen diverse initiatieven.

De leerkrachten houden bij de evaluatie van de verschillende leergebieden rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen.

Het schoolteam neemt initiatieven om met de ouders, zowel schriftelijk als mondeling, op een heldere en verstaanbare wijze te communiceren.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt.

De school heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet acties op om de doorstroom te bevorderen.

Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties nog niet altijd vanuit concrete hulpvragen en vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. Toch zorgt de schoolorganisatie er in groeiende mate voor dat het team de doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leerkracht- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten deels aan op de vooropgestelde doelen. Er is aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap. Het schoolteam heeft zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een aantal teamleden met het oog op de verdere ontwikkeling van het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers plannen de activiteiten voor wiskundige initiatie vanuit de leerplannen.
- De onderwijzers realiseren een leerplangericht onderwijsaanbod voor wiskunde, meestal vertrekkend vanuit reële probleemsituaties.
- De kleuteronderwijzers creëren een leeromgeving waar kleuters actief en betrokken tot ontwikkeling komen en kansen krijgen om handelend te leren.
- Het schoolteam biedt voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek een leerplangericht, evenwichtig onderwijsaanbod met oog voor alle domeinen.
- Het schoolteam verhoogt de werkelijkheidswaarde van het onderwijsaanbod mens en maatschappij en wetenschappen en techniek door een rijk aanbod aan leeruitstappen en extra-murosactiviteiten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam voert een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen.
- Het schoolteam ontwikkelt procedures en werkdocumenten die de leerbegeleiding ondersteunen.
- De kleuteronderwijzers beschikken over een samenhangend observatie- en evaluatiesysteem dat toelaat om de ontwikkeling van de totale persoonlijkheid en het volledige onderwijsaanbod van de kleuters in beeld te brengen.
- Het schoolteam neemt initiatieven om een gelijkgerichte visie op breed evalueren te ontwikkelen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam zorgt voor een warm pedagogisch klimaat met duidelijke structuren en afspraken voor de kinderen en de teamleden.
- De participatieve besluitvorming, de ondersteunende leiderschapsstijl en het enthousiasme van de directeur dragen bij tot een grote betrokkenheid en hoge motivatie van de teamleden.
- De systematische overlegmomenten tussen parallelcollega's, werkgroepen en ondersteunende teams creëren een collegiaal werkklimaat.
- Het intern leiderschap realiseert een uitgebreide dataverzameling over output, outcomes en tevredenheid en zet initiatieven op voor een interne en integrale kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De onderwijzers kunnen de leerlingen meer verantwoordelijkheid geven om te reflecteren over hun eigen leerproces.
- De meeste onderwijzers kunnen gericht differentiëren tijdens de inoefenfase en tijdens het contractwerk.
- De kleuteronderwijzers kunnen de hoeken kwaliteitsvoller inrichten in functie van het versterken van wiskundige vaardigheden.
- De kleuteronderwijzers kunnen de wiskundige begrippen intentioneler en planmatiger aanbieden.
- Enkele onderwijzers kunnen het principe van multiperspectiviteit toepassen om de samenhang tussen de domeinen van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek te versterken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan het kind- en leerlingvolgsysteem efficiënter en functioneler maken.
- Het schoolteam kan de kwaliteit van de leerbegeleiding verhogen door de schoolvisie over de fasen van het zorgcontinuüm verder te concretiseren.
- Het schoolteam kan de preventieve basiszorg en de verhoogde zorg versterken door een scherpere probleemanalyse van de beginsituatie en van de leerresultaten en door een deskundiger orthodidactische aanpak.
- Het schoolteam kan de kwaliteitsvolle invulling van de evaluatiepraktijk verder uitdiepen en verfijnen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het intern leiderschap kan de beleidsmatige aansturing en de opvolging van de onderwijskundige processen effectiever opvolgen.
- Het schoolbeleid kan de inhoud van het schoolontwikkelingsplan enten op concreet-operationele doelen en deze op regelmatige basis evalueren en bijsturen.
- Het schoolteam kan de eigen schoolontwikkeling op haalbare wijze in handen nemen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Christelle HAELTERS de inspecteur-verslaggever	Mirella DE RECHTER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	